

**KINNITATUD**  
**Tallinna Unistuse Lasteaia direktori**  
**01.09.2016 käskkirjaga nr. 1-2/9-p**

# **TALLINNA UNISTUSE LASTEAIA** **ÕPPEKAVA**

**Tallinna Unistuse Lasteaed**  
**Gildi 17**  
**10113 Tallinn**  
**637 64 17**  
[unistuse@unistuse.edu.ee](mailto:unistuse@unistuse.edu.ee)

## Sisukord

1.	Lasteasutuse liik ja eripära .....	3
2.	Õppe- ja kasvatustegevus .....	4
2.1	Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid .....	4
2.2	Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted .....	4
2.3	Õpikäsitus .....	5
2.4	Õpikäsitlusest seoses laste arengu hindamisega .....	6
2.5	Lõimimisest.....	7
2.6	Sisu ja lapse arengu eeldetavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti.....	7
	Valdkond: Mina ja keskkond .....	7
	Valdkond: Keel ja kõne .....	8
	Valdkond: Eesti keel kui teine keel .....	9
	Valdkond: Matemaatika.....	10
	Valdkond: Kunst .....	11
	Valdkond: Muusika.....	11
	Valdkond: Liikumine .....	12
	Valdkond: Mina ja tervis .....	13
3.	Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus .....	14
3.1	Õppe- ja kasvatustegevuse periood .....	14
3.2	Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine.....	14
3.3	Nõuded nädala- ja aasta plaanile.....	14
3.4	Õppe-kasvatustöö korralduse prioriteedid .....	15
4.	Lapse arengu hindamise põhimõtted ja korraldus .....	16
4.1	Lapse arengu hindamise põhimõtted .....	16
4.2	Lapse arengu hindamise korraldus.....	16
4.3	Hindamisprotsessi ajakava ja läbiviimine.....	16
5.	Erivajadusega laps .....	18
6.	Koostöö lastevanematega.....	21
7.	Õppekava muutmise kord .....	22

# 1. Lasteasutuse liik ja eripära.

Lasteaed alustas oma tegevust 13.12.1976.aastal ning kandis nimetust Tallinna 142. Lastepäevakodu. 2004 aastast kannab lasteaed nimetust Tallinna Unistuse Lasteaed. Tallinna Unistuse Lasteaed on munitsipaallasteaed. Lasteaed asub Kesklinnas. Lapsed ja meie koos nendega oleme suured unistajad, seetõttu ka nimi Unistuse. Lasteaias töötab 6 rühma: 1 sõimerühm ja 5 aiarühma. Lasteaia nimekirjas on 148 last.

Lasteaia töötajate pere on lapsesõbralik, rõõmsameelne, loov, arenguvõimeline, õpihimuline, kes teadvustab endale, et koolieelne iga on inimese eluteel väga oluline. Lasteaia töötajatel on ühised väärtushinnangud ja kollektiivne tajub ühist vastutust. Töötajad osalevad laste arendustegevustes. Töötajate hulgas valitseb ühtse vastutuse printsiip – kõik majas toimuv on meie ühise hoole all. Lasteaias valitseb soe, turvaline ja kodune õhkkond. Lapsevanemad usaldavad lasteaia töötajaid. Lasteaia töötajad teevad koostööd erinevate huvigruppidega. Nii on tagatud laste rahulik ja turvaline üleminek lasteaiast kooli. Lasteaial on Unistuse laul, mille õpivad selgeks kõik lapsed ja töötajad. Seda lauldakse ühiselt kõikidel tähtpäevadel.

**Terviseedendus.** Meie lasteaed kuulub 2012 aasta maist TEL-i võrgustikku.

Tervisemeeskond koostab ja uuendab terviseedenduslikke eesmärke ja põhimõtteid, planeerib ja korraldab ettevõtmisi, toimub siseruumide ja õueala riskianalüüs, osaleme terviseprojektides ja kampaaniates. Õppealajuhataja juhtimisel toimub koolieelikute hambaarsti ja silma profülaktiline külastus, tervishoiumuuseumi külastus koolirühmadele, esmaabikoolitus lastele, tervise teemaliste õppetegevuste läbiviimine kõikidele rühmadele. Lisaks rühmaõpetajale viib vastavalt terviseõpetuse kavale lasteõppekojas tervise teemalisi õppetegevusi ja mängu läbi õppealajuhataja. Lasteaias on oma köök. Lasteaia menüü on tasakaalustatud ja toitev.

Lasteaia töökorraldus tugineb riiklikust õppekavast lähtudes koostatud lasteaia oma õppekaval.

Juhindume järgmistest **põhiväärtustest**:

- Me aktsepteerime ja väärtustame kolleegide ja laste isikupära.
- Me oleme õpihimulised ja uuele avatud.
- Me kõik hoolitseme selle eest, et õhkkond lasteaias oleks hubane ja pingevaba.
- Meis kõigis on lapsemeelsust ja huumorimeelt
- Iga töötaja suudab vastutada oma käitumise ja tööülesannete täitmise eest kollektiivis
- Me hoolitseme oma riietuse ja väljanägemise eest, olles sellega eeskujuks lastele
- Me oleme oma töös perekesksed
- Iga lasteaia külaline on meie juurde alati oodatud.

## 2. Õppe- ja kasvatustegevus

### 2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

### 2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted

Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõteteks on:

- lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine
- lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine
- lapse loovuse toetamine
- mängu kaudu õppimine
- humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine
- lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine
- lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine
- üldõpetusliku tööviisi rakendamine kodu ja lasteaia koostöös
- eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine

Tallinna Unistuse Lasteaia õppekava toetub Eesti eelkoolipedagoogika traditsioonidele ja üldõpetuslikule tööviisile.

- Lapsekeskne kasvatus. Arvestatakse lapse ealist, arengulist, soolist eripära, keele – ja kultuuritausta, baasiks on isiksuse austamine ja indiviidevaheline
- Võrdõiguslikkuse ideaal: igat last võetakse sellisena nagu ta on.
- Lähtume Tervist edendava lasteaia põhimõtetest ja väärtustest. Igapäevaste tegevuste käigus juhitakse lapse tähelepanu tervislike eluviiside tähtsusele.
- Tegevuste lõimimine ja üldõpe. Tegevused lõimitakse, uued teadmised seostatakse eelnevalt õpituga ning kujundatakse oskust siduda teadmisi reaalse ja igapäevase eluga. Lapses arendatakse analüüsioskusi sh eneseanalüüsioskust – arutlemine omandatud teadmiste üle; oma tegevuse tulemuslikkuse ja tagajärgede hindamine.
- Mängu kaudu õppimine. Õppetegevustes suunatakse last läbi mängu, matkimise, uurimise, katsetamise jm. teadmiste ja oskuste omandamisele ning valmistatakse aktiivseks õpitegevuseks koolis. Õppetegevuste läbiviimisel kasutatakse lisaks üldõppele ka aktiivõppe, avastusõppe (teadusõpe), rühmatöö, õuesõppe, draamaõppe jt meetodite elemente
- Rahvakalendri, tähtpäevade ja loodusrütmiga arvestamine. Tutvustatakse lastele rahvakalendri olemust ja traditsioone; muutusi looduses ja nendega arvestamist.
- Luuakse head ja püsivad suhted kodudega - lasteasutuse tegevus on perekonnale avatud.
- Kasvatamine ja arendamine toetub lapse loomulikule huvile ümbritseva vastu, lähtub konkreetsest, lapsele tuttavast.
- Multikultuursus ja sallivus. Lasteaia igapäevastes tegevustes arvestatakse vajalikul määral teiste kultuuride eripäraga.
- Täiskasvanu osaleb õppeprotsessis juhendaja ja suunajana.

## 2.3 Õpikäsitus

Laps õpib oma **keskkonnas aktiivselt tegutsedes**. Õppides kujundab ta uusi teadmisi, sh oskusi, väärtushinnanguid, hoiakute jm teadmiste vorme ning kujundab ümber nende ja olemasolevate teadmiste vahelisi seoseid. Õppimine toetub:

- lapse kaasasündinud ja omandatud võimetele
- lapse aktiivsusele ümbritseva maailma tundmaõppimisel
- teiste inimeste hoolivusele, abile ja toetusele

Koolieelses eas **õpib laps praktiliselt tegutsedes**, olulisel kohal on õppimine mängu, kaaslaste ja teiste inimestega suhtlemise ja ümbruses toimuva jäljendamise kaudu. Lapse õppimise soodustamiseks on oluline, et

- tegevus tugineb tema huvile ja on vaheldusrikas
- ta saab tegutseda mitmekülgses keskkonnas
- tal on võimalik teha jõukohaseid valikuid ja tegutseda ka ilma täiskasvanute suunamiseta
- talle on kättesaadavad teiste laste ja täiskasvanute nõuanded ja abi

Õppe- ja kasvatusprotsessis **arendatakse lapse suutlikkust rakendada õpitut edaspidises elus**. Seega luuakse tingimused, et laps saaks:

- seostada oma teadmisi varasemate kogemustega
- kasutada teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes
- kasvades ja arenedes läheneda korduvalt samadele teadmistele neid järk-järgult süvendades
- arutleda saadud kogemuste, sh õpitu üle.

Lasteasutus loob **lapse arengut ja õppimist soodustava keskkonna**, mis:

- annab lapsele turvatunde ja toetab emotsionaalset heaolu, sh pakkudes eduelamusi
- tagab pedagoogide poolse toe ja küllaldase juhendamise
- pakub erinevaid mängimis- ja harjutamisvõimalusi koos selleks vajalike mängu- ja õppevahenditega
- võimaldab tegutsemist omaette ja koos teistega, nii ruumides kui õuealal

Õpetamine toimub läbi teemategevuste, kus eristatakse neli etappi:

- esiteks peab õpetaja kavandama, mis lapsed peaksid ümbrusest mõistma
- teiseks peab õpetaja välja selgitama laste ideed vestluste, maalimise, probleemlahenduse, mängu, draama vm abil
- kolmandaks peab õpetaja looma olukordi, kus laps saab mõelda, arutleda ja katsetada
- neljandaks dokumenteerib õpetaja laste ideed, et ta saaks hinnata, mida lapsed on õppinud ja kuidas nende arusaamad on muutunud

Õppimine toetab õppeprintsippe, mille järgimine võimaldab tegevusi edukalt läbi viia.

- Mängulise, aktiivse õppimise printsiip

Mäng on lapsele loomulik viis õppimiseks. Mängimisvajadus on lapse üks põhivajadusi, mängus laps õpib mõistma maailma, erinevaid olukordi, kogeb erinevaid tundeid ja õpib oma tegevust suunama. Seega on mäng tegevus, mille kaudu laps kõige paremini ümbritsevat maailma kogema ja tundma saab õppida. Laps on õppe- ja kasvatusgevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Laps õpib ümbritsevat tundma eeskätt aktiivselt tegutsedes ja katsetades. Aktiivsuse põhimõtet

rakendatakse aga mitte ainult nende tegevuste juures, kus lapsed ise tegutsevad, vaid ka kuulamise, vaatlemise jt juures.

Need tegevused peaksid innustama lapsi aktiivselt mõtlema, tundma, fantaseerima.

- Eluläheduse printsiip

Last motiveerib kui tegevus lähtub tema enda kogemustest ja elust. Õppe- ja kasvatustegevus seostatakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas. Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

- Huvitavuse printsiip

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel tuleb arvestada lapse huvidega. Huvi aktiveerib lapse psüühilisi protsesse, toetab seoste loomist olemasolevate ja uute teadmiste vahel, aitab tähelepanu keskendada ja tugevdab lapse kogemust. Huvi asjade, nähtuste, tegevuste vastu aitab kaasa nii lapse vaimsete kui füüsiliste võimete arengule.

- Jõukohasuse printsiip

Lapsele esitatud ülesanded peavad vastama tema arengulistele võimetele. Ühelt poolt tuleb arvestada lapse vanuselist iseärasustega, aga samas ka tema arengutaseme, huvide ja individuaalse eripäraga. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervises seisundit jms. Seda saab rakendada läbi tegevuste individualiseerimise.

- Näitlikkuse printsiip

J. A. Komensky sõnastas didaktika peamise reegli „kõik, kui see on võimalik, jätta meelte hooleks, nähtav – nägemisele, kuuldav – kuulmisele, lõhnav – haistmisele, maitstav – maitmisele, kombitav – kompamisele, aga kui miski võib üheaegselt olla tajutav mitme meelega, siis seda tulebki üheaegselt pakkuda mitmele meelele“, ehk siis laste erinevatele meeltele tuleb esitada tajumiseks näitlikke vahendeid. Näitvahendeid võib liigitada: esemeline näitlikkus (reaalsed esemed, protsessid, asjad jm), kujutav näitlikkus (fotod, joonistused, videod), tinglik näitlikkus (skeemid, kaardid, plaanid). Näitlikustamine eelkoolieas toimub peamiselt läbi vaatluse, aga seejuures tuleks kindlasti märgata võimalusi kõikide meelte kasutamiseks. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.

- Individualiseerimise printsiip

Individualiseerimine tähendab, et õpetaja arvestab lapse arenguetappi ja kavandab sellest lähtuvalt sobivaid tegevusi, et tagada iga lapse edukus (Hansen jt 1997). Individualiseerimiseks tuleb tunda lapse tervist, kehalist, vaimset, tunnetuslikku arengut. See tähendab, et õpetaja jälgib ja hindab regulaarselt lapse arengut. Individualiseeritud õpetust toetab ka lapsekeskne rühmaruum, väikestes rühmades tegutsemine, mitmekesised mänguvõimalused.

## 2.4 Õpikäsitlusest seoses laste arengu hindamisega

- Laps kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikud ning tehtut analüüsima. Seda toetab: tervise – ja hommikuringid, nädalalokkuvõtte vestlused, laste rahulolu küsitlus.

- Laps arutleb omandatud teadmiste ja oskuste üle. Seda toetab: õppetegevus, individuaalne töö lastega, laste tööde vaatlus ja analüüs.
- Laps hindab oma tegevuse tulemuslikkust. Seda toetab: rühma statuudid, lasteportfooliod, näitused, projektid, peod ja konkursid.

## 2.5 Lõimimisest

Üldõpetuse põhimõtteks on, et kõik õpetusealad seotakse üheks tervikuks ning õpetuse keskuseks on vaateõpetus ehk kodulugu. Vaateõpetuse teemad valitakse kodukoha elust ja loodusest, kooskõlas aastaegade vahetusega. Üldõpetuse olulisem joon lõimumine tuleneb lapse arengupsühholoogiast. Lõimumine on valdkondade õppesisu, üldoskuste ja erinevate tegevusliikide ühendamine tervikuks. Lapse huvidest lähtudes, teadmiste ja oskuste arenedes tullaakse läbitud teemade ja õppesisu juurde tagasi ning käsitletakse neid mitmekülgsemalt, laiemalt või konkreetsele nähtusele/oskusele keskendudes.

## 2.6 Sisu ja lapse arengu eeldetavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

### Sisu ja lapse arengu eeldetavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse valdkonnas (edaspidi *valdkond*):

- 1) mina ja keskkond;
- 2) keel ja kõne;
- 3) eesti keel kui teine keel;
- 4) matemaatika;
- 5) kunst;
- 6) muusika;
- 7) liikumine.
- 8) mina ja tervis

### Valdkond: Mina ja keskkond

**Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:**

- 1) mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3) väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- 5) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses.

### Valdkonna *Mina ja keskkond* sisu:

- 1) sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kumbed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- 2) looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju

loodusele;

3) tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

### **Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:**

1) valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;

2) suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;

3) lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;

4) suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema;

5) suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

### **Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:**

1) tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;

2) kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;

3) nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;

4) nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;

5) mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;

6) oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;

7) julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;

8) kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;

9) järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;

10) suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;

11) kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;

12) kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;

13) selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;

14) selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;

15) mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;

16) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;

17) teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

## **Valdkond: Keel ja kõne**

### **Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:**

1) tuleb toime igapäevases suhtlemises;

2) kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;

3) tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

### **Valdkonna Keel ja kõne sisu:**

1) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;

2) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;

3) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

### **Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:**

1) lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;

2) peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse



kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;

3) suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;

4) õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;

5) mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

### **Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:**

1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;

2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;

3) suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;

4) jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;

5) kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;

6) kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;

7) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;

8) hääldab oma kõnes ja etteõeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;

9) tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjpildis ära mõned sõnad;

10) kirjutab joonistähedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;

11) teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

### **Valdkond: Eesti keel kui teine keel**

#### **Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:**

1) tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;

2) soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;

3) tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;

4) kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

#### **Valdkonna *Eesti keel kui teine keel* sisu:**

1) kuulamine;

2) kõnelemine;

3) Eesti kultuuri tutvustamine.

#### **Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:**

1) peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);

2) pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele:

kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;

3) suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);

4) korratakse õpitud erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;

5) vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);

6) valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;

7) pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

#### **Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:**

1) mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;

- 2) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
- 3) saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;
- 4) saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
- 5) kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
- 6) teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
- 7) oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid, tuntud inimesi.

## **Valdkond: Matemaatika**

### **Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:**

- 1) rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2) järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- 3) tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- 4) mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- 5) mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6) tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- 7) näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

### **Valdkonna Matemaatika sisu:**

- 1) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) geomeetrilised kujundid.

### **Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:**

- 1) suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- 2) harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- 3) seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- 4) suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- 5) toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

### **Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:**

- 1) määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
- 2) võrdleb hulki, kasutades mõisteid *rohkem*, *vähem*, *võrdselt*;
- 3) teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- 4) liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, –, =;
- 5) koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesti;
- 6) järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
- 7) rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
- 8) kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
- 9) oskab öelda kellaega täistundides;
- 10) nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
- 11) mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nõör vms);
- 12) eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (kroon, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- 13) leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.

## **Valdkond: Kunst**

### **Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:**

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatab, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- 4) kasutab õpituid voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- 5) kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- 6) vaatab kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

### **Valdkonna *Kunst* sisu:**

- 1) kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- 2) kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- 3) tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- 4) kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

### **Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:**

- 1) antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
- 2) suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- 3) kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- 4) arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- 5) julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- 6) viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- 7) suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödese tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

### **Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:**

- 1) leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
- 2) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
- 3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
- 4) kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- 5) keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- 6) loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
- 7) koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- 8) kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

## **Valdkond: Muusika**

### **Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:**

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- 2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 3) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- 4) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

### **Valdkonna *Muusika* sisu:**

- 1) laulmine;
- 2) muusika kuulamine;

- 3) muusikalis-rütmiline liikumine;
- 4) pillimäng.

### **Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:**

- 1) on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalane tegevus;
- 2) kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalsed aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- 3) arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- 4) kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu *Keel ja kõne*, *Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- 5) seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- 6) muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

### **Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:**

- 1) laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
- 2) laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansambelis kui ka üksi;
- 3) suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- 4) eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
- 5) eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- 6) mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
- 7) mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis;
- 8) liigub vastavalt muusika meeleolule;
- 9) väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

## **Valdkond: Liikumine**

### **Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:**

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5) järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

### **Valdkonna Liikumine sisu:**

- 1) kehalise kasvatusalased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;
- 5) tants ja rütmika.

### **Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:**

- 1) arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- 2) rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
- 3) peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- 4) suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- 5) mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

### **Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:**

- 1) keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
- 2) peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
- 3) sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
- 4) sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- 5) säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- 6) kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
- 7) matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
- 8) sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
- 9) liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- 10) kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
- 11) mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
- 12) peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- 13) nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

### **Valdkond: Mina ja tervis**

#### **Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:**

- 1) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 2) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- 3) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;

#### **Valdkonna *Mina ja tervis* sisu:**

Tervis ja tervise väärtustamine; tervislik toitumine; aktiivne liikumine; inimkeha tundmine (sh meeleelundite tundmine ja tervis); emotsioonid (sh toimetulek negatiivsete emotsioonidega); sallivus ja demokraatia; sotsiaalne ja vaimne tervis (sh uni ja puhkus); hügieen ja bakterite maailm, hammaste tervis; turvalisus ja ohutus (ruumides, õuealal, tänaval, looduses); tervisesõbralik/ohutu käitumine, tervist kahjustavate tegevuste vältimine; esmaabi algõpetus.

#### **Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:**

- 1) valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, tervise- ja liikluskasvatust;
- 2) lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- 3) suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlge tegema;
- 4) suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

#### **Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:**

- 1) mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- 2) oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- 3) julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
- 4) kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- 5) järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
- 6) suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
- 7) mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
- 8) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
- 9) teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

### **3. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus**

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevust planeeritakse lähtuvalt lasteaia tööplaanist, rühma aine- ja õppekavast. Õppe- ja kasvatustegevuse õppekava kinnitatakse pednõukogus septembris. Õppe- ja kasvatustegevuse aastaplaanid ning rühmade ainekavad kinnitab juhataja asetäitja õppe- ja kasvatustöö alal augusti lõpus.

#### **3.1 Õppe –ja kasvatustegevuse periood**

Õppeaasta algab 1.septembril ja lõpeb 31.augustil. Aktiivne õppeperiood toimub 1. septembrist 15. maini. Väheaktiivsed õppeperioodid on sügisel, talvel, kevadel (ajaliselt nad kattuvad koolivaheajaga), 15 maist 31 maini ja suvel. Väheaktiivsel õppeperioodil õpetaja viib läbi ühe tegevuse päevas või lapsed käivad ekskursioonidel, osalevad erinevatel näitustel, ilusa ilmaga viibivad rohkem õues, kuulavad muinasjutte, valmistuvad teatrietendusteks. Suvekuudel juunis, juulis ja augustis toimub õpitu kordamine ja kinnistamine ning põhirõhk on mängulistel ning laste liikumisaktiivsust toetavatel õuetegevustel.

#### **3.2 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine**

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab pedagoog lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.

Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgi, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning pedagoogide ja personali kaasamist

#### **3.3 Nõuded nädala- ja aasta plaanile**

##### **3.3.1 Lasteaia õppeaasta temaatika ja ürituste plaan**

Lasteaia õppeaasta üldesmärgid, temaatika valitakse ja kinnitatakse pedagoogilises nõukogus. Temaatika toetab lasteaia üldesmärkide elluviimist ning õppe- ja kasvatustegevuse lõimimist, arvestab laste huvisid ja ühiskonna mõjutusi. Õppeaasta eesmärgid ja temaatika on fikseeritud lasteaia aasta tegevuskavas. Lähtuvalt sellest koostavad õpetajad rühma aasta tegevuskavad.

Lasteaia muusika aasta plaan koostatakse iga õppeaasta alguses pedagoogilises nõukogus. Ajaline plaan on paindlik st. vajadusel võimaldab teha muudatusi. Antud plaan lisatakse igal õppeaastal lasteaia õppekavale.

Rühma meeskond koostab iga õppeaasta alguseks kokkulepitud struktuuri alusel, õppealajuhataja poolt määratud tähtjaks, rühma aasta tegevuskava. Rühma aasta tegevuskava kooskõlastatakse õppealajuhatajaga. Rühma aasta tegevuskava tutvustatakse ja arutatakse läbi lastevanematega sügisestel lastevanemate koosolekutel. Rühma tegevuskavad on paindlikud so õpetajad võivad muuta planeeritud teemasid, tegevusi, üritusi jne vastavalt

vajadusele ja ühiskonnast, keskkonnast tingitud muudatustele. Muudatused kajastatakse õppe- ja kasvatustegevuste päevikus ja aasta tegevuskava kokkuvõttes.

### 3.3.2 Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel planeerivad õpetajad nädalakavad, vastavalt teema käsitlemisele. Nädalakavad kooskõlastatakse õppealajuhatajaga.

Rühma nädala tegevuskavas on kirjas:

- käsitletav teema
- eesmärgid (valdkondadest ja üldoskustest lähtuvalt)
- tegevusliigid (lõimitult)
- õppesisu (sh liikumine ja muusika)

Väheaktiivsel õppeperioodil koostatakse töötavate rühmade õpetajate poolt antud perioodi paindlikud nädalakavad. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab teha õpetajatel vajadusel muudatusi. Suvel nädalakava kooostamine ei toimu. Rühma nädala tegevuskavad on nähtavad lapsevanemale E-lasteaias.

### 3.3.3 Õppe- ja kasvatustegevuse päeviku täitmine

Õppe- ja kasvatustegevuse päevik on ametlik dokument, mille täitmine on kohustuslik ja korrektne. Päevik täidetakse E-lasteaia süsteemis elektrooniliselt. Päevik on arvestatud üheks õppeaastaks igale rühmale.

Päevik sisaldab lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse eesmäärke ning põhimõtteid.

Läbi viidud õppe- ja kasvatustegevused kajastuvad päevikus nädalateemast lähtuvalt:

- Nädalateema
- Läbiviidud õppetegevuste kohta teevad õpetajad sissekanded tööpäeva lõpus. Õppe- ja kasvatustegevuse sissekanne algab tegevuse liigiga, seejärel lühike tegevuse sisu õppe-, laulu-, liikumise- jms mängud nimetusega jne. Sissekanded on kooskõlas nädalakavas planeerituga.
- Muud tegevused (*organiseeritud huvitavad lisategevused, mis on toetanud nädala eesmärkide rakendumist*).
- Koostöö lastevanematega ja individuaalne töö lastega.
- Nädala analüüs (Nädala eesmärkide analüüs on lühike ja konkreetne. Kajastuvad kavandatud õppetegevustes esile tulnud muudatused.

Lasteasutuse direktor ja õppealajuhataja kindlustavad päeviku süstemaatilise täitmise.

### 3.3.4 Päevakava ja selle põhimõtted

Rühmade tegevus- ja päevakavasid korrigeeritakse iga õppeaasta alguses vastavalt rühma laste vanusele ja lasteaia päevakavale (Lisa 1) õppealajuhataja poolt.

Rühmade tegevus- ja päevakavad kinnitatakse lasteaia direktori käskkirjaga õppeaasta algul.

## 3.4 Õppe-kasvatustöö korralduse prioriteedid

- tervisliku psühho-sotsiaalse arengukeskkonna kujundamine asutuse põhiväärtuste kaudu
- toetava arengukeskkonna kujundamine rühma eripärast ja lapse individuaalsusest lähtudes

- laste individuaalse arengu toetamine
- õppetegevuste läbiviimine õues
- koostöö lastevanematega ja huvigruppidega (näitused, spordiüritused, pidustused, ekskursioonid, lastevanemate koosolekud, hoolekogu töö, lastevanemate osalemine lasteaias töös, avatud uste päevad).

## 4. Lapse arengu hindamise põhimõtted ja korraldus

### 4.1 Lapse arengu hindamise põhimõtted

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lastevanemaga.

Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatustsüklist. Pedagoogid viivad vaatlusi läbi kindla plaani alusel ning lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes.

Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused.

Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.

Lasteasutuse pedagoogiline nõukogu otsustab, milliseid meetodeid kasutada lapse arengu hindamisel. Rühmaõpetaja tutvustab lastevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.

### 4.2 Lapse arengu hindamise korraldus

Lapse arengu analüüsimise eesmärk: koguda teavet lapse arengu kohta, mida saab jagada pedagoogidega, vanematega, lastega ja kasutada õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel. Tähtis on mõista iga lapse eripära, tema tugevaid ja veel arendamist vajavaid valdkondi, samuti välja selgitada erivajadused. Last hästi tundes on erinevatel osapooltel võimalik toetada lapse mitmekülgset arendamist. Lapse arengu hindamine toimub igapäevasest õppe- ja kasvatustsüklist. Pedagoogid vaatlevad lapsi kindla kava alusel. Lapsi jälgitakse vabamängus, igapäevategevustes ja pedagoogi suunatud tegevustes.

### 4.3 Hindamisprotsessi ajakava ja läbiviimine

Lapse arenguhindamise tabel hõlmab eri arenguvaldkondi (sotsiaalne, kõne, mõtlemise ja mälu ning mootorika areng), mis kokku annavad pildi lapsest tervikuna. Arenguhindamise tabelit täidavad õpetajad kaks korda õppeaastas.	Lapse üldareng (november - aprill )
	Lasterühma koondtabel (november- aprill )
	Lapse füüsiline areng (november-aprill), lisa4
Logopeed uurib frontaalselt iga õppeaasta algul ja lõpul kõikide lasteaias käivate laste kõnet.	Kõne areng (sügis)



<p>Logopeed selgitab välja kõneliste ja arenguliste erivajadustega lapsed. Teavitab lapsevanemat kirjalikult, kui lapsel on vajadus osaleda logopeedilistes tegevustes.</p>	
<p>Hammaste kontroll toimub üks kord aastas, sügisel (PIRITA HAMBAKLIINIK). Hambaarst teavitab lapsevanemat kirjalikult, kui lapsel on probleeme hammastega. Rühmaõpetajad fikseerivad tulemused lapse arengu hindamislehel.</p>	<p>Hambad (sügis)</p>
<p>Silmade kontroll toimub üks kord aastas, kevadel (MAJAKA PEREARSTIKESKUS). Perearst teavitab lapsevanemat kirjalikult, kui lapsel on probleemid silmadega. Rühmaõpetajad fikseerivad tulemused lapse arengu hindamislehel.</p>	<p>Silmad (kevad)</p>
<p>Lasteaias kasutatakse intervjuumeetodit, kus lapsega vestleja aitab abistavate küsimustega täpsustada lapse arvamusi ja mõtteid. Küsitlus viiakse läbi iga lapsega eraldi. Intervjuu toimub lapse jaoks loomulikus, rahulikus õhkkonnas. Laste intervjuueerimisel kasutatakse täiendavaid abimaterjale, näiteks mänguasjad, nukud, lapse joonistused, fotod rühmast vms, mis aitavad luua mängulise ja sundimatu õhkkonna.</p>	<p>Laste rahulolu lasteaiaga (veebruar)</p>
<p>Vähemalt üks kord õppeaastas viib õpetaja lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguvestluse:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;</li> <li>• selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.</li> </ul> <p>Lapse arenguvestlused toimuvad eelnevalt kokkulepitud ajal. Arenguvestluse lõpus vormistatakse arenguvestluse kokkuvõtte, mis toob välja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• lapse tugevad ning toetust vajavad küljed;</li> <li>• tegevused lapse arengu toetamiseks.</li> </ul>	<p>Arenguvestlus LV (aprill - mai)</p>

Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemuse dokumenteerimine toimub "Isikuandmete kaitse seaduses" sätestatud tingimustel.	
Koolivalmidus on lapse valmisolek õpitegevuse alustamiseks, mis väljendub lapse soovis õppida, omandada uusi teadmisi, jälgida täiskasvanu selgitusi ja korraldusi. Koolivalmidust vaadeldakse läbi kolme aspekti: füüsiline, sotsiaalne ja vaimne. Pedagoogid lähtuvad koolimineva lapse arengu kirjeldamisel, n.ö. koolivalmiduse määratlemisel Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt koolivalmiduse füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aspekti puhul oluliseks peetust. Orientiiriks on vastava vanuse, s. o. 7 a. eeldatavad arengutulemused.	Koolivalmidus kaart (mai - juuni)
Laste arenguanalüüside põhjal selgunud parendustegevused kajastuvad rühma õppe- ja kasvatustegevuse ja arenguvestluse aruannetes.	Rühma arenguvestluse kokkuvõte (mai)
Lapse arengu jälgimiseks koostatakse igale lapsele <b>arengumapp</b> . Arengumapp on informatsiooni kogumiseks <b>lapse arengu kohta</b> lasteasutuses, on lapsega seotud ülestähenduste kogum: - Aitab märgata lapse eripärasid, tugevusi ja arendamist vajavaid valdkondi, last hästi tundes on kõigil osapooltel võimalus rohkem lapse arengule kaasa aidata - Lapsel huvitav tutvuda, kaasa lüüa ja meenutus tema arengust ja tegevusest - On planeerimise ja hindamise vahend lasteaias - Arengumapp on individuaalse arenguvestluse aluseks lapsevanemaga - Lapsevanemale jääb mälestus lapse kasvamisest lasteasutuses. Lapsevanemal on alati võimalus tutvuda oma lapse arengumapiga. Arengumapp käib lapsega kaasas kogu lasteaia perioodi	Laste kasvumapid (pidev) Arengumappi struktuur

## 5. Erivajadusega laps

### Haridusliku erivajaduse mõiste.

Mõnikord erinevad õppijad oma võimetelt, taustalt ja isiksuseomadustelt sedavõrd, et nende õppimisvajadusi on raske rahuldada tavalises õpikeskkonnas. Sellisel viisil

avalduvaid erivajadusi nimetatakse hariduslikeks erivajadusteks, laiemas kontekstis erivajadusteks. Lapse varane erivajaduste või andekuse määratlemine ning vastava arendustegevuse alustamine annavad parema võimaluse lapse arengu ja õppimise toetamiseks.

### **Hariduslike erivajaduste põhjustajad.**

Hariduslike erivajadusi, välja arvatud andekust, põhjustavad neli omavahel seotud rühma tegurid:

- 1) vaesus koos kultuurinõrga kasvukeskkonnaga
- 2) ebaadekvaatne ja/või vähe toimiv õppe ja kasvatus
- 3) sünnipärased või omandatud puuded, kroonilised tervisehäired
- 4) õppekeelest erinev kodune keel koos eripärase kultuuritaustaga

### **Lapse arengu toetamise meeskond –HEV Lapse meeskond**

Tagamaks erivajadusega lapsele parima arengukeskkonna loomist on lasteaias loodud HEV lapse meeskond, mis koordineerib erivajadustega laste probleemide lahendamist ja toetamist. HEV lapse meeskonna töö koordineerib õppealajuhataja ja kuuluvad erinevate rühmade erineva kogemuspagasiga töötajad. Lapsemeeskond valitakse üheks aastaks.

HEV lapsemeeskonna ülesanded:

- erivajaduste (sh andekuse) võimalikult varajane märkamine;
- lapse erivajaduste määratlemisel kohene tugiteenuste rakendamine;
- lapse erivajadustest lähtuvalt soodsa arengukeskkonna loomine;
- lapse ja perekonna kaasamine arendus/õpetustegevusse, sh nõustamine, juhendamine (sh arenguestlused) jm;
- spetsialistide kaasamine arendus/õpetustegevusse, so meeskonna- ja võrgustikutöö korraldamine;
- määrata arendamist vajavad prioriteetsed laste areng hindamise valdkonnad lasteaias, püstitada eesmärgid ja koostada tegevusplaan eesmärkide saavutamiseks ning hinnata tegevuse tõhusust.
- Välja töötama ja täiendada vajadusel lasteaias õppe -ja tegevuse kava.
- Koguda kolm korda (**august - jaanuar - mai**) õppeaastas vajalikku info analüüsi teostamiseks.
- Vähemalt üks kord õppeaastas läbi viia lasteaias koolitusi või praktilisi üritusi laste arengu kohta.

### **HEV lapse arengu jälgimine ja toetamine**

Laste arengut toetavad tingimused püütakse tagada **kahetasandiliselt**, kus iga eelnev tasand on baasiks järgneva tasandi tõhusaks toimimiseks.

**I tasand** - tegevused hõlmavad kõiki lapsi.

- Vajalikke tegevusi korraldavad rühma õpetajad. Nad jälgivad iga lapse individuaalset arengut esimestest päevadest alates, mil laps rühma koosseisuga liitub. Võimalikult varakult on vajalik märgata laste arengulisi erisusi.
- Kõikide laste arengut analüüsitakse ning kirjeldatakse rühma meeskonnas (kõik õpetajad jt spetsialistid, kes selle rühma lastega tegelevad).
- Vaatluse ja arutelu tulemused on aluseks teabe pakkumisel lapsevanemale arenguvestluse käigus, vajadusel sõlmitakse kokkuleppe arendustööks õpetaja ja lapsevanema vahel.

**II tasand** - arenguliste ja hariduslike erivajadustega (sh andekaid) lapsi hõlmavad tegevused. Täpsem pedagoogilis-psühholoogiline hindamine lasteasutuse õpetajate ja spetsialistide poolt toimub nende laste osas, kelle arengutase mingis aspektis erineb eagrupi keskmisest tasemest ja kelle arengut on vaja tõhusamalt toetada.

Vajalikke tegevusi korraldab ja koordineerib lasteaia HEV meeskond.

Vajadusel kaasatakse erialaspetsialiste (eripedagoog, logopeed, psühholoog, sotsiaaltöötaja, eriarst jt) ka väljapoolt lasteasutust.

II tasandil toimub vastavalt vajadusele:

- lapse võimete ja oskuste pedagoogilis-psühholoogiline uuring rühma õpetaja, logopeedi jt spetsialistide poolt;
- lapse käitumise vaatlus erinevates tingimustes;
- last ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamine.
- lapse meditsiiniline uuring.

Üheks arendustegevuse vormiks on ka **individuaalne arenduskava (lisa 12)**, mille täitmisel osalevad kõik lapsega tegelevad töötajad ning lapsevanemad

Iga tugiteenuse osutaja teeb kokkuvõtteid individuaalsuse kaarti vähemalt üks kord õppeaastas (tavaliselt õppeaasta lõpul). Kokkuvõtetest lähtuvad edasised tegevused: tugiteenuse lõpetamine, tugiteenuse jätkamine samal või tõhustatud viisil, täiendavate uuringute soovitamine ja teostamine, ettepanek nõustamiskomisjoni suunamiseks vm.

#### **Erineva keelelise ja kultuurilise taustaga lapse toetamise põhimõtted**

- Pedagoogid toetavad erineva keele- ja kultuuritaustaga peresid eesti keele ja kultuuri tutvustamisel ja väärtustamisel.

- Teistele rühma ja lasteaiakaaslastele omakorda tutvustatakse lapse päritolumaa kultuuri ja kombeid. Erinevat kultuuri- ja keeletausta peetakse väärtuseks.
- Lapsed kasvavad vastastiku mõistmise ja sallivuse õhkkonnas.
- Keeleõppe toetusse kaasatakse ka lapse pere.

### **Andekate laste toetamise põhimõtted**

- Andekad lapsed saavad õppeprotsessis vajadusel rohkem, keerulisemaid ja süvenemist nõudvaid (lisa)ülesandeid.
- Last suunatakse ise teavet otsima ja seda hiljem rühmakaaslastega jagama.
- Leitakse võimalusi, et laps saaks kasutada oma tugevusi, fantaasiat või oskusi rakendades valida vahendeid ja väljundeid tegevusteks.

## **6. Koostöö lastevanematega**

Hea koostöö vanematega on aluseks kohanemisele ja turvatunde tekkimisele lasteaias. Perekonnal on esmane roll lapse õpetajana. Lasteaed toetab ja abistab perekonda laste kasvatamisel ja õpetamisel. Igapäevane suhtlemine, lugupidamine, lapse huvide ja erinevustega arvestamine toetab positiivsete suhete kujunemist. Hea koostöö laabumise eest kannavad vastutust nii kasvataja kui ka vanemad. Lapsevanemad on lasteaeda alati oodatud.

### **Koostöö eesmärgid:**

- Luua avatud ja usalduslikud suhted peredega
- Lastevanematele suunatud küsitlustest saadud tagasiside kaudu paremustada lasteaiategevust.
- Võimaluste piires arvestada perede soovidega
- Kaasata vanemaid spordi- ja muudele üritustele.
- Pakkuda vanematele oma elukutse tutvustamiseks kas lasteaias või oma töökohas.
- Kaasata vanemad ka ürituste ettevalmistusprotsessi (näitused)
- Pakkuda vanematele võimalust osaleda juhendajana tegelustes.

### **Lapsevanematega suhtlemise võimalused:**

- individuaalne vestlemine lapse tuleku ja lahkumise ajal
- personaalsed kirjalikud teated vanematele
- uutele lastevanematele korraldatakse mai või juunikuus vestlusring koos õpetajatega, kus vanemad saavad neid huvitavat ja lasteaeda puudutavat infot (lasteaiateadust, kodukord ja päevakava, vajalikud riided, koostöö tähtsus õpetaja ja lapsevanemate vahel jne).
- oluline info rühma teadetetahvil
- lasteaiateadust
- elektrooniline kirjavahetus (e-meil, rühma list)
- lastevanematega kohtumine kindlaksmääratud ajal lapse arenguvestlus
- lastevanemate nõustamine ja koolituste läbiviimine
- avatud uste päevad rühmas ja lasteaias
- lastevanemate osalemine lasteaiateadust- ja rühmaüritustel
- lastevanemate koosolekud sügisel ja kevadel

Õppeaasta algul valivad iga rühma lapsevanemad ühe liikme ja asendusliikme **lasteaiateadustkogu**. Teadustkogu koosolekud toimuvad vastavalt teadustkogu tööle. Lapsevanemaid kaasatakse läbi teadustkogu lasteaiateadust- ja õppekava kujundamisse ning arendustegevusse. Lasteaias viiakse süsteemselt läbi lastevanemate rahulolu uuringuid.

Koostöös lastevanematega arutatakse läbi lasteaiateadust- ning rühma õppe- ja kasvatustegevuse

eesmärgid ja põhimõtted, tähtsamad üritused, õppekäigud ning uute laste puhul ka rühmareeglid. Iga aasta septembris kooskõlastatakse vanemate ja õpetajate ootused ning eesmärgid läbi rühma tegevuskava.

## **7. Õppekava muutmise kord**

Õppekava muudatused kooskõlastab juhataja lasteaia pedagoogilise nõukogu ja hoolekoguga ning seejärel kinnitab käskkirjaga.

Õppekava täiendused, muudatused vaadatakse üle iga õppeaasta esimesel pedagoogilisel nõupidamisel.

Õppekava muudatused pannakse välja avalikuks tutvumiseks ning ettepanekute tegemiseks ja see kooskõlastatakse pedagoogilise nõukogu ja hoolekoguga.